

MIEN LABBERTON

DIEDERIK VAN STEUR

Dien morgen onder de rekenles nam Diederik van Steur het vaste besluit: als hij straks thuis kwam, of anders vanavond, maar in elk geval vandaag, zou hij aan Moeder alles vertellen. Ze zou bedroefd zijn, ernstig met hem praten, straf geven misschien — eigenlijk hoopte hij dat maar, dan had je tenminste het gevoel, dat het dan nu voorbij was. Afgedaan. Zijn vaste besluit gaf hem al te voren een gevoel van verlichting. Hij begreep opeens niet, waarom hij er eigenlijk zoo lang mee was blijven rondloopen. De laatste dagen waren er somber en moeilijk door geweest. Nu, in de zekerheid van Moeder's vergeving, voelde hij zich veilig worden. Wat er aan voorafging, ja, dat moest je dragen, dat had hij zich zelf op den hals gehaald.

„Wat scheelt jou vanmorgen, Diederik?” De stem van den meester, die tusschen de rijen doorliep, gaf hem een schok. Hij gluurde even op zij naar zijn buurman. Hemeltje, wat was hij achter! Teun was al bij de laatste som, hij nog pas aan de tweede.

„Niets meneer,” stotterde hij en begon vlug door te cijferen.

„Je mag wel poot-aan spelen, mannetje.”

Hij speelde poot-aan. Hij was goed in rekenen, en hield er van. De laatste dagen was hij op school onoplettend geweest, dat wist hij best. Telkens voelde hij meneer's verwonderde oogen en vreesde vragen. Goed dat van al de jongens alleen Teun het wist. Die zou hem niet ver-

raden. Teun was een kei, een toffe vriend, daar kon je op rekenen. „Méér dan op jou.”

Het was hem, of een ander deze woorden tot hem sprak, zóó duidelijk hoorde hij ze. En toch was het alleen maar een stem binnen in hem, die ze had gezegd. Hij kreeg er een kleur van. Want die stem had gelijk, dat wist hij goed. Teun was een flinker, eerlijker, betrouwbaarder jongen dan hij. En toch geen zoetje, geen doetje. O nee. Bij alles vooraan. Op school, bij sport, bij kattedwaad. Maar géén dingen die je aan niemand vertellen durfde. Niet zoo iets als hijzelf nu pas had gedaan . . . Maar hij ging het nu alles aan Moeder zeggen.

Onder het cijferen door ging alles opnieuw door hem heen. Het was avond geweest, Vader niet thuis, Moeder met hoofdpijn te bed, Zusje bij Stien in de keuken. Hij had zich alléén gevoeld en was de straat opgeslenterd. Hij herinnerde zich nu sterk, dat hij toch een móói boek aan het lezen was toen, maar er tòch geen zin in had gehad. Op straat was het donker en stormachtig. Een koude regen viel — toch bleef hij. Gek vond hij dit nu. Maar de winkels begonnen toen ook al mooi te worden voor Kerstmis.

Wat een foút maakte hij daar! Zeven en negen is vijftien! Een klein kind leek hij, moest zeker weer naar de eerste klas. Dat verdraaide gepieker ook. Nu was het uit. Nu wou hij er niet meer aan denken. Het werd nu toch immers gauw alles goed?

Hij dwong zich, alle aandacht te geven aan zijn werk. Nu schoot hij op. Nummer vier was doodgemakkelijk. Nummer vijf . . . Hel en schel dreunde de schoolbel door het stille lokaal. „'t Is tijd!” zei meneer's stem. „Ophouden, jongens!”

Diederik had het land. Alweer niet klaar; gisteren ook al niet. „Ik kèn jou niet de laatste dagen,” zei meneer, toen hij zijn schrift naar het tafeltje bracht. „Anders ben je altijd mijn rekenpiet.”

Hij mompelde wat en ging naar zijn plaats. Aldoor voelde hij meneer's verwonderde oogen. Zijn rapportcijfer zou wel achteruit gaan zoo.

Maar onderweg naar huis dacht hij minder aan het rekencijfer, dan aan hoe hij er tegen Moeder over beginnen zou. Vader dronk Donderdags nooit thuis koffie. Als Zusje nou misschien gauw klaar was en met haar poppen begon, en Moeder bleef nog zitten, dan had hij goede gelegenheid

Zóó als hij thuis kwam, was het of er een druk op hem viel. Stien's gezicht, toen ze hem opendeed, keek langs hem heen. Ze zei niet eens, dat hij voeten moest vegen. Anders hield ze er hem altijd voor vast bij zijn mouw.

„Je Moeder is ziek,” zei Stien. „Je mag niet naar boven gaan.”

Hè? Wat? Het heele gebouw, dat zijn gedachten in elkaar hadden gezet voor dezen koffiemaaltijd, viel onderste boven. Wiens stem hoorde hij daar?

„Is Vader thuis?” vroeg hij verbaasd.

„Ja,” zei Stien, „en Zusje is bij mevrouw de Geus. Kom jij maar bij mij.”

Onwennig zat hij in de keuken en at zijn brood. Stien deed haar best het lekker te maken, hij mocht van alles kiezen, maar hij zat met zijn beenen heen en weer te bengelen en at met groote happen, verlangend naar het oogenblik, dat hij klaar zou zijn.

„Wat scheelt Moeder dan?” vroeg hij voor den derden keer, en telkens was hij met Stien's antwoord niet tevreden. „Ze had zoo'n pijn en toen is de dokter gehaald, en een verpleegster. Het moet heel stil in huis zijn.” Nu, stil was het. Je hoorde het tikken van de keukenklok en van de gangklok. Wat was Stien ongezellig. Hij gaf een schop tegen de tafelpoot en schrok van het geluid. Met een paar groote slokken dronk hij zijn beker melk leeg en stond op. „Nou, adie, ik ga maar weer. Zou Moeder vanmiddag weer beneden zijn?”

„Dat denk ik niet,” zei Stien.

Onderweg naar school wou hij fluiten, maar het ging niet. Eenmaal botste hij tegen iemand op en kreeg een snauw. „Kijk toch uit je oogen, jongen.” „Kijk zelf,” gaf hij brutaal terug, en schrok toen hij zag, dat het een oude meneer was.

Hij werd hoe langer hoe somberder. Nu had hij willen vertellen en het was niet gelukt. En al had hij bij Moeder boven mogen komen, en al mocht hij vanmiddag zeker wel naar boven gaan — nu Moeder ziek was, nu kon hij toch niet . . . Ze had zeker weer van die erge hoofdpijn. Maar dan had Stien dat toch kunnen zeggen? Die had zoo echt vervelend gedaan, van die antwoorden gegeven, waaraan je niets had. Waarom? Hij was toch zeker zoo'n klein kind niet meer? In September was hij elf geworden.

Er ging een gedachte door hem heen, die hem opeens een hevigen angst gaf. Zijn boventanden beten in zijn onderlip. Moeder zou toch niet . . . ernstig ziek zijn? Zoo iets hoorde je wel soms, en het gebeurde wel bij andere menschen, maar toch nooit bij hem thuis? Hij begon harder te loopen, alsof hij nagezeten werd. En aldoor waren er onderwijl twee zinnen in zijn hoofd: Moeder is ernstig ziek . . . Ik kan het vanavond ook niet vertellen . . . Moeder is ernstig ziek . . .

Het werd een moeilijke middag. Hij verlangde aldoor naar huis en zag er tegen op, thuis te komen. Zou hij weer bij Stien in de keuken moeten eten? Dat dééd hij niet. Dan ging hij alleen in de kamer zitten. Alléén in de kamer? Och, Stien was toch wel aardig eigenlijk.

Toen hij thuis kwam, zat Vader in de huiskamer. Diederik schrok er van. „Dag, jongen,” zei Vader.

„Waar is Zusje?” vroeg hij, en vond het meteen zelf een gekke vraag. Hij bedoelde natuurlijk te vragen, hoe het met Moeder was.

Het leek of Vader dit wel begreep.

„Zusje blijft bij mevrouw de Geus logeeren. Dat is beter voor Moeder. Rustiger.”

„Is Moeder . . .” begon de jongen. Maar de vraag wou niet verder komen.

„Mag ik . . .” begon hij toen weer. Alweer begreep Vader.

„Vandaag liever niet, Dido. Morgen, willen we hopen. Gedraag je maar

flink, als een groote jongen, die Vader en Moeder helpt. Is alles goed met je?"

„Ja Vader.”

Opeens was er weer die stem in hem, die zoo duidelijk soms praten kon, dat je er wel naar luisteren moest. „Was dat maar wáár!” zei die stem. „Eten we sámen?” vroeg hij haastig. En onderwijl bedacht hij, hoe eigenaardig dat was. Vader noemde hem bij zijn kleinkindernaam, die maar weinig meer gebruikt werd, en praatte tegelijk tegen hem als tegen een gróóten jongen. Misschien kon hij — als hij durfde — aan tafel tegen Váder — als ze zoo samen zaten . . .

„Als Moeder me niet boven noodig heeft,” zei Vader. „Zal ik haar een zoen van je geven?”

„Goed,” zei Diederik, en hij keek Vader na, die de kamer uitging. Flauw, dat hij niet boven mocht. Moeder zou hem straks zelf wel roepen. Je kon toch niet naar bed gaan, zonder Moeder goeden nacht te zeggen?

Hij at tòch bij Stien. Toen bleef hij daar ook maar zijn huiswerk maken. Die leege huiskamer was zoo groot. Stien overhoorde zijn geschiedenis en zijn Fransche woordjes, en ze lachten samen om dat gekke Fransch. Maar niet van harte. Er was iets in huis, dat maakte, dat je niet goed dúrfde te lachen. Net alsof het niet mocht. Toen vertelde hij Stien van koning Radboud, die zich wou laten doopen, maar het toch niet deed, omdat hij niet zoo alleen van al zijn familie in den hemel wou komen. Hij dacht dat Stien er om lachen zou. Maar ze lachte niet. Ze zei alleen: „Foei wat een rare man.” Hij vond het heelemaal geen rare man. Hij zou het óók niet gedaan hebben. Wat had je aan den hemel, zoo alleen? Hij, Diederik, was nu ook alleen . . . Omdat Moeder ziek was. Erg ziek was . . . Vervelend ook dat Zusje niet thuis was. Anders keek hij niet veel naar haar om. Ze was nog zoo klein. Nog geen zes jaar. Wat had hij er aan? Maar nu had hij haar toch liever thuis gehad.

„Je moet naar bed,” zei Stien. „Zal ik je brengen?”

Verbeeld je, hij was daar een baby! Maar 't was toch gezelliger als ze meeging. „Mij goed,” zei hij schijnbaar onverschillig. Op den overloop liep hij langzaam. Riep Moeder niet? Ze had hem ook niet kunnen hooren, hij had zoo zachtjes geloopt. Zou hij eens even fluiten? Hij spítste zijn lippen, maar er kwam geen geluid. „Loop nou door,” fluis-terde Stien. Maar hij stond doodstil voor de deur van Moeder's slaap-kamer, en luisterde scherp. Hij hoorde niets. Ze sliep zeker. Dat was goed, dan werd ze beter!

Stien trok hem zachtjes aan zijn mouw. „Kom nou maar, zeg!”

Hij liep mee. Wat was hij mal gehoorzaam voor Stien! dacht hij, spottend met zichzelf. Maar hij wou ook wel naar bed. Wat moest je langer òp doen? In bed sliep je en morgen was alles misschien anders.

Maar hij sliep niet. Zijn gedachten waren veel te druk aan het werk. De volgende week was het Kerstmis. Hoe ging dat nu? En nu had hij tòch niet kunnen vertellen. Waarom had hij het toch ook zoo lang uitgesteld? Was hij dan bang voor Moeder? Nee, bàng niet. Maar als ze zoo bedroefd

was, dat was lam. Dan schaamde je je zoo. Voor Vader was hij wél wat bang. Het was altijd beter, als Moèder de dingen maar eerst tegen Vader zei. Maar dat kon nu niet. Nu, hij kon toch nog wel wachten? Tot Moeder weer beter was? Dat zou toch zoo lang niet duren?

Diederik zuchtte. Nu hij zoo vast het besluit genomen had, alles te vertellen, was het hem, of hij nu ook niet langer meer wachten kon. Hij lag met open oogen te staren in het donker. Van de straat kwam een heel zwak lichtschijnsel, dat grillige schaduwen gaf op den éénen muur, door de gordijnen heen. Zou hij de gordijnen open trekken? Maar dan moest hij uit bed. Nee, hij bleef er liever in. Waarom kon hij toch niet slapen? Omdat Moeder ziek was natuurlijk. Nu, was dat dan zoo iets bijzonders? Moeders waren toch wel eens méér ziek? Nu ja, maar omdat hij nu juist vandaag had willen vertellen van die portemonnaie . . .

Hij gooide zich met een ruk op zijn anderen kant. Hè, wat vervelend, als je niet slapen kon. Zou Moèder slapen? En dat ouwe mensch van toen 's avonds — zou diè nou slapen? Misschien tobde ze wel over haar beurs. Misschien was het wel haar eenige geld geweest. Misschien leed ze nou wel honger . . .

Diederik trapte de dekens wat weg. Wat was het gek warm, en dat in December! Hij had zeker te veel dekens. Sommige menschen hebben er te weinig. Zou die ouwe vrouw er genoeg hebben? Ze zag er sjofel uit, zoo'n kale mantel . . .

Het stond opeens weer alles voor zijn oogen, alsof het gisteren gebeurd was. Och, zoo vaak hadden ze dat spelletje gedaan. Hij had het van Teun geleerd. Die had een kamertje aan een drukke straat. Dan lieten ze aan een heel dun draadje een ouwe leege portemonnaie naar beneden zakken, zóó dat die op de stoep lag. En telkens als zich dan iemand bukte om ze op te rapen, trokken ze snel op. Dan keken die menschen zoo mal, sommigen teleurgesteld, sommigen kwaad, en je had daarboven de grootste pret.

Toen hij dien avond zoo alleen was geweest, had hij daar ook opeens zin in gekregen. Maar hij was natuurlijk niet ergens bóven. Toen had hij zijn eigen beurs, die niets meer waard was en heelemaal leeg, aan een touwtje gebonden en zelf was hij achter één van de dikke boomen op hun gracht gaan staan. Het ging prachtig. Eenmaal had hij zelfs haastig zijn biezen moeten pakken, anders had hij een pak slaag opgelopen. Zoo woest-nijdig was die kerel geworden! En toen was dat vrouwtje gekomen. Diederik's hart begon sneller te kloppen. Zijn gezicht ging gloeien. Het vrouwtje. Dat had hij al deze dagen die er op gevolgd waren, niet meer kunnen vergeten. Ook nu zag hij haar vóór zich. Een groenig-zwarte mantel, een beetje scheeve hoed. Ze liep wat gebogen. Hij had weer in spanning gestaan. Zou ze de beurs zien? Zou ze d'r in loopen? Hij zag haar stilstaan, en naar den grond kijken. Niet te gauw terugtrekken, had hij bij zichzelf gezegd. Och, och, ze bukte moeilijk, de stakker. Floep, wég schoot de beurs! „'t Is zonde," had hij haar hooren mompelen. „Zukke schandalen van jongens toch."

DE LICHTJES BRANDEN

Diederik had achter zijn boom staan lachen. Maar toen zag hij, dat zijn beurs daar nog op den grond lag! Was het touwtje er af gegaan? Hij trok het touw verder naar zich toe. Néé, de beurs zat er aan. Hoe zat dat? En ginds lag er óók één!

Hij was er heen geloopen, en had een portemonnaie opgeraapt. Dadelijk had hij begrepen: die was bij het moeilijke bukken van de oude vrouw gevallen. Zeker uit haar mantelzak. Zat er wat in? Bij de lantaarn had hij gekeken. Vier guldens en wat centen!

De jongen in het stille bed haalde diep adem. Waarom was hij het oude mensch niet nagerend? Hoe makkelijk had hij haar in kunnen halen! Hoe blij zou ze geweest zijn! Maar hij had op dat oogenblik aan heel andere dingen gedacht.

Hij had er aan gedacht, dat hij nu die Spaansche en Turksche postzegels kon koopen, die hij al lang wou hebben! En een zaklantaarn! En zoo'n hondepistooltje! Met vier gulden kon je heel wat doen!

En Diederik van Steur had de beurs in zijn zak gestoken, en was naar huis gegaan. Maar gekocht had hij den volgenden dag niets anders dan een reep chocola, en die had niets lekker gesmaakt. Nu lag de beurs in zijn kastje, verstopt achter zijn stapel zakdoeken. Hij zag haar niet, en toch hinderde ze hem aldoor.

En Moeder wist van niets. En „is alles in orde met je?” had Vader vanavond gevraagd. Wist hij maar, waar die vrouw woonde! Al eenige avonden had hij opgelet, of hij haar soms weer zag op de gracht, maar néé. Hoe véél menschen liepen er elken dag voorbij? Misschien woonde ze in een heel andere buurt, en was hier toevallig langs gekomen. En nu was ze haar geld kwijt. Misschien haar laatste. Misschien had ze er brandstof voor moeten koopen, en nu zat ze in de kou. Misschien aardappelen — en nu had ze honger. Misschien had ze wat moeten koopen voor haar zieken man. Of voor een ziek kind. Eieren of medicijnen. En ging dat kind nu dood?

Dood? Diederik voelde hoe het zweet hem uitbrak. Als je ziek was, ging je toch nog niet altijd dóód? Moeder was ook ziek. . . Wie was daar? „Slaap je, kerel?” Het was Vader's stem, fluisterend om den hoek van de deur. Diederik had het gevoel of hij opspringen wou en de armen slaan om Vader's hals, en huilen, huilen. Maar hij maakte alleen het geluid van zich om te draaien in bed. Zijn keel leek dicht te zitten. Toch kwam Vader verder binnen.

„Moeder is iets beter, Died,” zei Vader. „De pijn wordt iets minder. Ze wou je wel graag even zien.”

Hij gleed uit bed en pakte Vader's hand. Dat gaf opeens zoo'n warm en veilig gevoel, dat zijn oogen vol tranen kwamen. Je hoefde niets te zeggen, je stond aan Vader's hand en je ging naar Moeder toe.

Hij stond bij haar bed en hield haar hand vast.

„Wat zie je bleek,” zei hij onhandig.

Moeder glimlachte. „Jij ook,” zei ze. „Twee bleekneuzen bij elkaar. Ga maar gauw weer slapen.”

Hij vond Moeder's stem anders dan gewoonlijk. „Ben je morgen weer beter?” vroeg hij. Ze glimlachte weer. „Dat denk ik niet, Jantje Ongeduld. Je moet nog een beetje geduld hebben. Maar je bent wel een flinke kerel, hè Died?”

Hij knikte. En kreeg weer datzelfde nare gevoel als toen Vader gevraagd had, of alles met hem in orde was. „Ik heb . . .” begon hij. Hij moest het nu zeggen. Maar verschrikt hield hij op. Moeder lag met gesloten oogen en liet zijn hand los. „Ga nu maar, vent,” zei Vader. „Moeder is moe.” Weer boven kroop hij rillend in bed, en sliep spoedig in. Maar hij droomde van een gulden dien hij aldoor grijpen wou en die voortdurend wegrolde en dien hij toch hebben moest, om er voor Moeder sinaas-appelen voor te koopen. Als ze geen sinaasappelen krijgt, gaat ze dood, zei een doktersstem. Midden in den nacht werd hij huilend wakker.

De dagen verliepen. Vader's gezicht stond zorgelijk, Moeder was nog altijd boven. Diederik ging naar school, maakte zijn huiswerk, speelde met de jongens als altijd. Maar het was hem of geen enkel spel prettig was. „Wat hè-je met die beurs gedaan?” had Teun hem eens gevraagd. Toen was hij woest-driftig geworden en ze hadden gevochten. Nu was Teun boos en liet hem links liggen. Waarom had die ook zijn mond niet gehouden? Naar de politie brengen, had Teun hem vroeger geraden, maar dat had hij toen niet gedurfd. En nu was het toch al veel te lang geleden. Maar wat hoefde Teun te weten, dat de beurs nog altijd in zijn kastje lag?

Op een morgen zei Vader: „Vandaag komt Zusje weer thuis. De familie de Geus gaat uit, voor Kerstvacantie.”

Diederik begreep het zelf niet, maar hij was blij. Echt blij voelde hij zich opeens. Hij had altijd gedacht dat hij niet zooveel om Zusje gaf, maar nu was hij blij. Zusje kwam weer thuis. Dat was weer iets van terugkeer van het oude leven.

„Dan zal Moeder ook wel gauw beter zijn,” dacht hij hardop.

„Ik zit erg in zorg om Moeder, Died,” zei Vader. „Begrijp je er wat van?”

„Jawel,” zei hij. Eigenlijk vond hij dit een rare vraag. Natuurlijk begreep hij dat Moeder ziek was, erg ziek was. Het was na dien eersten nacht, toen het beter leek, weer veel erger geworden. Maar nu mocht Zusje toch thuiskomen, dus . . . Hij zou zijn nieuwe Verkadeplaatjes aan Zusje laten zien, twee series had hij al, en zijn nieuwe atlasje, en wat hij op slöjdles getimmerd had en de nieuwe postzegels uit Amerika. Het zou leuk zijn, met het kleine ding op zijn knie te zitten. Wat raar, dat hij opeens zoo naar Zusje verlangde. Anders keek hij nooit naar haar om, of hij vond haar lastig, of plaagde haar . . .

Hij ging wat blijer naar school. Het was nu ook niet zóó vervelend om te denken dat het morgen vakantie was. Het was op school óók niet leuk, sinds hij kwaad was met Teun. Toch had Teun aan geen enkelen jongen iets verteld. Maar juist deze morgen, die wat lichter begonnen was, werd

de zwaarste, die hij nog had beleefd. Want toen er in de leesles een verhaal kwam, dat „de dief” heette, keek Teun op zij en fluisterde: „Dat ben jij.” Diederik voelde het snelle rood opstijgen in zijn gezicht. „Stik!” beet hij terug. Maar de woorden lieten hem niet los. Hoe durfde Teun dat tegen hem te zeggen! Hij was geen dief, stel je voor, hij had niet gestolen, een dief, verbeeld je! Dat was heel wat anders!

„’t Lijkt er toch veel op.” Daar was die stem weer, die de laatste dagen telkens tegen hem praatte, nee, binnen in hem praatte. ’t Lijkt er toch veel op? Diederik boog zijn gloeiend hoofd over zijn boek. Juist kreeg hij een beurt. Het was of de woorden niet over zijn lippen wilden, hij las slecht en stootend. „Wat jou tegenwoordig toch bezielt,” zei Meneer afkeurend. „Je gaat hollende achteruit.” In het verhaal was het ook geen gewone dief. Het was iemand, die door onware dingen van een ander te vertellen, diens naam beklad en hem „zijn eer ontstolen” had. Je kon op verschillende manieren een dief zijn . . .

Aan de koffietafel kon hij nauwelijks eten. Hij zat met Vader alleen. O, als Vader's gezicht nu maar anders had gestaan! Als Vader maar eens naar hem gekeken, met hem gepraat had. Maar zijn gezicht stond zoo . . . zoo heelemaal vol andere ernstige gedachten, dat je niet beginnen kon. Zou het minder goed zijn met Moeder? Wat zei de dokter? De jongen kauwde met moeite zijn brood. Het was of het een taaie prop werd in zijn mond, die hij niet doorslikken kon.

„Je moet vanmiddag maar thuisblijven, Died,” zei Vader.

Wat nu weer? Thuisblijven? O, heel graag eigenlijk. Maar waarom? Om . . . om Moeder? Het koude angstzweet brak hem uit. Hij stond op en ging bij Vader staan. Die legde even de hand op zijn hoofd. „Onze jongen,” zei hij. „Onze oudste, hè Died? Moeder vroeg vanmorgen naar je en toen was je er niet. Daarom moet je maar thuisblijven. ’t Is toch haast vakantie en je rapport zal wel goed zijn. En Zusje komt straks ook.” Hij bleef alleen in de kamer. Hij stond voor het raam, uit te kijken in den winterschen tuin. Maar hij zag niets van de vogels die om het voederhokje vlogen, en niets van de Kerstroos, die in haar beschutte hoekje te bloeien begon. Hij zag alleen maar een bed, en daarop Moeder. Met gesloten oogen, zoodat hij haar niets vertellen kon. En als — het nu eens — niet goed ging met Moeder — als ze eens . . . Kon hij het haar dan nooit vertellen? Moest hij dan zijn heele leven blijven rondloopen met dit gevoel — dat hij — een dief was . . .? Moeder zou het vergeven hebben, Moeder zou een middel geweten hebben, om het weer goed te maken — Moeder zou hem toch liefhebben. Moeder — Moeder . . .

Hij dacht opeens aan een avond héél lang geleden. Een heel klein jongetje was hij nog geweest. Zusje was er nog niet. En hij had gesnoept, drie lepels jam had hij uit de kast gesnoept, toen Moeder in de keuken was. Dat had hij Moeder 's avonds snikkende verteld. Hij had lang op haar schoot gezeten. Toen had Moeder zijn handjes gevouwen in de hare en gezegd: „Doe nu je oogjes dicht, Died, dan zullen we samen naar den Heer Jezus gaan.” Toen was het heel stil geworden in de kamer, en toen had hij

gehoord dat Moeder zei: „Lieve Heer Jezus, wilt U zoo goed zijn onze kleine Dido te vergeven dat hij stout geweest is, en wilt U hem helpen, een flinke, goède jongen te worden.” Daarna had Moeder hem in zijn bedje gelegd.

Aan diën avond moest hij nu denken. Zoo zou Moeder ook nu met hem gepraat hebben. Hij had in al deze weken niet aan den Heer Jezus gedacht. En toch was het haast Kerstmis. Met Moeder vond hij het wel prettig, over God en Jezus te praten en te denken, maar alléén wist hij niet hoè en dacht hij er nooit aan. Maar Moeder kon hem nu niet helpen . .

„Dido! Dido!” Een stemmetje achter hem deed hem opschrikken uit zijn gepeins. Ha, daar was Zusje! Wat praatte ze hard en wat zag ze bleek. „Sst!” zei hij. „Je moet zachtjes doen. Moeder is nog ziek.”

Het kleine ding sprong op hem toe. „Mag ik vannacht bij jou slapen, Dido?”

Diederik voelde zich zacht worden en week. Het kleintje. Zou ze naar huis verlangd hebben? Mevrouw de Geus was toch stellig lief voor haar geweest. Zijn bed was te smal voor twee. Een kermisbed en Zusje in het zijne?

„Misschien wel,” zei hij, „als je dat zoo graag wil. We zullen Stien vragen. Wil je plaatjes met me kijken?”

Ze zaten samen op den divan, naast elkaar. Maar na een poosje zat Zusje op zijn knie en voelde hij een armpje om zijn hals. Wat mal, dat hij dat leuk vond, dacht hij. De jongens moesten hem zien! Nou ja, maar Zusje had naar huis verlangd. Ze was nog klein.

„Nou moet je wat teekenen,” bedelde ze. Hij teekende een huis, een boom, een hond, een paard. Daar moesten ze erg bij lachen. „Het lijkt wel een ezel,” vond Zusje. „Maar je kan toch mooi teekenen, hè Dido?”

„Niet erg,” vond hij zelf.

„Nou een poppetje,” wou ze. „Vier! Pappie en Moekie en Zusje en Dido.” Haar neus raakte bijna zijn potlood, zoo moest ze kijken.

„Kijk,” zei hij. „Zusje zit bij Moekie op schoot, zie je?”

Opeens begon Zusje te huilen. Ze gooide haar kopje tegen zijn schouder en snikte, hoe langer hoe harder. „Nou, nou,” suste hij en voelde zich onhandig. „Wat is er nou opeens!”

„Zusje wil naar Moekie toe. Zusje wil aan Moekie vertellen van”

Nieuwe snikken maakten de woorden onverstaanbaar.

„Wil je mijn nieuwe atlas eens zien?”

„Nee”

„Je kan nou niet naar Moeder.”

Troosteloos snikte ze voort. Diederik voelde zich opeens moe, zóó moe, dat hij wel met Zusje mee had willen gaan huilen. Tegelijk had hij met het kleine ding te doen.

„Vertel het Dido maar,” zei hij.

Ze keek hem aan. Hij zag twee groote oogen vol tranen, twee oogen die hem schenen te vragen of hij dat heusch gemeend had. Het schreien hield op. Groote druppels lagen nog op de bleeke wangetjes.

„Het is wèl erg,” zei Zusje. „Ik heb zoo gejoekt en toen zei mevrouw Geus dat het niet erg was. Maar het is wèl erg,” en opnieuw vielen de tranen. Diederik zat doodstil. Zijn hart klopte zwaar. Gejoekt? En nu wou ze naar Moeder? En ze mócht niet naar Moeder. Arm Zusje. Wist hij niet, hoe moeilijk dat was? En ze was nog zoo klein, terwijl hij . . . „Vertel het Dido maar,” zei hij opnieuw, maar nu was er troost en warmte in zijn stem. Ze vertelde. Ze had de vaas gebroken en gezegd, dat ze het niet gedaan had. En later had mevrouw gezegd, dat het allemaal niet erg was, en toen was het daar nooit meer prettig geweest. „Het is wèl erg, hè Dido?” „Ja,” zei de jongen. „Het is wel erg. Moeder zou zeggen, dat het erg was.” „En wat zou Moeder nog méér zeggen?” Het kleintje zat nu dicht tegen hem aan, het handje kroop in de zijne. Diederik dacht aan dien ééne avond, nu al zoo heel lang geleden. Moest hij Zusje niet helpen, nu Moeder het niet kon? En wist hij niet goed, hoe Moeder doen zou? Het was even héél stil in de kamer. Zóó stil, dat Diederik alles van zichzelf vergat en alléén aan Moeder en aan klein Zusje dacht. Hij hield het handje vast en nam het andere er bij. Vanzelf sloten zich zijn oogen. „Lieve Heer Jezus, wilt U zoo goed zijn om Zusje te vergeven dat ze stout is geweest, en wilt U haar helpen om een flink en goed meisje te worden . . .”

Wéér bleef het stil. Heel stil.

„Nou mag ik je atlas zien,” zei Zusje.

Diederik sprong op, Hè, gelukkig, nu was ze weer gewoon. Was het raar wat hij gedaan had? Het was opeens zoo gekomen. Zoo iets zou je nooit van te voren bedenken. Gelukkig dat Zusje nu weer vroolijk keek. Ze zag er veel beter uit opeens. Het was heerlijk om nog zoo klein te zijn. Onder het atlas-kijken en praten door, werkten zijn gedachten. Zoo makkelijk als Zusje kon hijzelf niet weer vroolijk worden. Maar — wat had hij daar eigenlijk voor gedaán? Naar Moeder verlangd . . . en spijt gehad . . . maar . . .? Hij voelde dat het zóó gemakkelijk niet ging, als je grooter werd en kwaad had gedaan . . . Maar een uitweg vond hij niet, en hij begon hoe langer hoe méér, hoe langer hoe vlugger te praten . . .

Opeens ging de kamerdeur open. Daar was Vader. Zusje sprong op hem toe: „Pappie . . .!”

„Komen jullie eens mee,” zei Vader. Diederik keek verbaasd naar Vader's gezicht. Het stond heel anders dan vanmiddag. Het stond — blij „Wat . . . wat . . .?” begon hij.

„Kom maar mee!” zei Vader weer.

En boven gekomen, op het kleine kamertje naast de groote slaapkamer, begréép de jongen. Het kindje! Het kindje was gekomen! En daar had hij heelemaal niet meer aan gedacht! Wat zou Moeder blij zijn! Zou ze van blijdschap niet béter worden?

Hij stond naast de wieg en keek er op neer. Klein broertje. Wat een peuterklein hoofdje, en wat een vingertjes! Was dat een jongetje? Bijna twaalf jaar jonger dan hij . . .

„Het kindje,” jubelde Zusje. „Het is bijna een Kerstmiskindje!”

„Ik zal er niet veel aan hebben, hè Vader?” zei Diederik, en hij voelde zich erg groot en oud.

„Als Broertje dan maar veel aan jou heeft,” zei Vader ernstig. „Een groote broer, waar hij op rekenen kan. Vraag je niet naar Moeder, Died?” De jongen aarzelde. Hij wist niet goed wat hij zeggen moest. Allerlei gedachten bestormden hem. „Een groote broer waar hij op rekenen kan.” Maar die gemeene dingen doet . . . ? Vragend keek hij Vader aan. Die sloeg opeens de armen om hem heen en kuste hem.

„De dokter zegt, dat Moeder beter wordt, Died! O jongen!”

En toen opeens begon Diederik te huilen. Zusje keek naar hem met groote oogen. Maar Vader trok hen beiden mee, zijn studeerkamer binnen, en belde toen om Stien, die Zusje meenam. Vader en zijn jongen bleven samen.

Den heelen verderen dag had Diederik het gevoel, dat hij Vader nooit had gekend. Was hij ooit bang voor Vader geweest? Waarom? Omdat Vader ernstig was en streng? Dat was juist prettig. Omdat Vader niet van halve antwoorden hield? Daar schoot je ook niets mee op. Maar met Vader schoot je wél op. Anders dan met Moeder, maar niet minder goed. „Je kunt kwaad nooit goed maken,” had Vader gezegd. „Je kunt alleen probeeren er wat goeds tegenover te doen. En je dan ernstig voornemen, voortaan je best te doen. We zullen een advertentie zetten van geld uit je spaarpot, en hopen dat het vrouwtje er op komt. We zullen ook bij de politie navragen, misschien is ze daar geweest. We zullen doen wat we kunnen.”

„En als ze niet komt?” had Died angstig gevraagd? Zoo'n vrouwtje, bedacht hij, zag toch misschien zoo'n advertentie niet.

„Dan maken we een andere arme blij,” zei Vader. „Dat is natuurlijk niet hetzelfde. Ik zei je al, je kunt kwaad nooit goed maken. Want al komt ze wél, dan heeft ze toch al dien tijd angst en zorg gehad. Daarom is het maar het beste, géén kwaad te doen.”

Ja, dat begreep Diederik volkomen. Het was het beste, geen kwaad te doen. Er was een grens tusschen ondeugendheden, tusschen kwajongensstreken — en kwaád.

Dien avond, toen hij eerst met Zusje even bij Moeder was geweest — hoe bleek zag ze, maar hoe gelukkig en blij keek ze! — en daarna Zusje in zijn eigen bed had gestopt, en haar een klein verhaaltje had verteld, liep hij nog eens even het kleine kamertje binnen, dat aan Moeder's kamer grensde. Er brandde een schemerlampje. De tusschendeur naar Moeder's kamer stond open. Het was er heel stil en schemerig. Moeder sliep zeker, en de verpleegster zat aan de tafel. De groote jongen stond bij de wieg, en keek er in. Op het witte kussentje plekte het kleine hoofdje. „Bijna een Kerstmiskindje!” had Zusje gezegd.

Zóó klein en teer had ook de Heer Jezus eens in zijn houten kribje gelegen. En welk een man was hij geworden! Eén die nooit kwaad deed. Maar als jongen zou hij toch zeker ook wel eens ondeugend zijn geweest? Ja, maar — Died hoorde weer Vader's stem: er is een grèns

tusschen ondeugendheid en kwaád. En wat voor een man zou dit kindje worden, dat hier in het wiegje lag? Omdat het bijna Kerstmis was, wou Moeder het Christiaan noemen. Kleine Christiaan — zijn broertje.

„Als Broertje dan maar veel aan jou heeft. Een groote broer waar hij op rekenen kan.”

Den heelen verderen avond, terwijl hij zijn boek uitlas en zijn schemerlampje, zijn Kerstcadeautje voor Moeder, afmaakte — hij had er al die dagen niet goed aan durven werken — bleven deze woorden in zijn gedachten. En nog nooit had hij er zoo over nagedacht, en zoo goed begrepen, dat Vader en Moeder en Zusje en Broertje Christiaan, en eigenlijk alle menschen met wie hij te maken had, nu en vooral later als hij een man zou zijn, pas écht wat aan hem konden hebben, wanneer hij de jongen, de broer, de kameraad was, op wien ze rekenen konden.

MARIA'S WIEGELIED

Lig je, mijn kind, in een kouden stal?
Warm is mijn mond die je kussen zal.
Schrei je, mijn schat, om het ruwe hout?
Méér is mijn liefde dan zilver en goud.
Staar je zoo vreemd naar den naakten wand?
God strooit Zijn vreugden met milde hand:
Zie toch, een lammeke, wit en zacht,
Wenscht je zoo vredig een goeden nacht,
En een lief vogeltje vliegt al aan,
't Wil bij mijn Kindeke slapen gaan;
Buiten suizelt de goede wind
Droomgefluister nu nacht begint . . .
Slaap dan, Lieveke, slaap maar zoet,
Moeder is bij je, en God is goed.

MIEN LABBERTON (Muziek op bladz. 12 en 13).

